HØJBY nyt

Lokalnyheder for Højby-Lindvedområdet

Indlæg i Højby Nyt 2015 nr. 6
En fortælling fra Nordmarken
Dagmar på 93 år fortæller til arkivet den 16. oktober 2002

Af Paul Georg Pedersen Højby Lokalhistoriske Arkiv

Interview med Dagmar

Vi har i dag fra arkivet, Bent Ødegaard og jeg, besøgt Dagmar Frederiksen i hendes lejlighed på Ejby Møllevej 48 i Odense, hvor vi talte sammen et par timer. Dagmar er 93 år og er en utrolig interessant og levende fortæller om sin barndom og ungdom på Højby mark (nuværende Hollufgårdsvej 32 i Højby).
Dagmar er datter af snedkermester Frederik Andersen Holm og Laurine Rasmine Andersen, der fik skøde på huset på Hollufgårdsvej den 11.7.1896.
Dagmar fortalte, at hendes far, ud over værkstedet hjemme, også havde lejet sig et værksted i et hus på Knullen, på vejen til Allerup, for enden af åsen, hvor der dengang gik en vej op til "Nørrelund" i Højbys østre bydel.

Gevinst i Klasselotteriet

Dagmars niece, Birthe Holm Andersen, der også var til stede under vort besøg, fortalte, at der var noget med en klasselotteriseddel, som blev udtrukket, og beløbet var vist 80.000 kr. Vi spurgte Dagmar, om det var rigtigt, at hendes far havde vundet i Klasselotteriet? Dagmar sagde, at det havde der altid været nogen snakken om i krogene, og han fik da også bygget en stor vindmølle nordvest for huset til at trække maskinerne på snedkerværkstedet. Det var jo inden, der var noget der hed elektricitet. Dagmar mente, at møllen var bygget efter, at hun var begyndt i skolen, så tidspunktet er ca. 1918. (Højby by fik elektricitetsværk 1909, men i 1927 blev det nedlagt igen. Man fik først elektricitet på Hollufgårdsvej efter 1927 via elmaster fra Odense Elforsyning).

Huset med møllen

Dagmar har et maleri af huset med møllen, malet i 1939, som vi fik lov at affotografere. Ligeledes fik vi af niecen, Birthe, lov at låne 2 billeder til affotografering: et godt ungdomsbillede af Frederik Andersen Holm, før han og Laurine blev gift, samt et fra Frederiks 70 års fødselsdag, hvor hele familien er fotograferet.
En slægtsbog fra Dansk Slægtsforskning i Fredericia, lavet i 1985 over Frederiks slægt med både aner og efterslægt, fik vi ligeledes lov at låne, så vi kunne afskrive det, vi syntes var relevant. Bogen opbevares hos Birthe Holm Andersen.

Tre naboer om én telefon

Dagmar fortalte, at hendes far, Frederik, var den første på Nordmarken, som det hed dengang, der fik telefon, en såkaldt parts-telefon sammen med 3 naboer, nemlig Henrik Nielsen (i nr. 30), Peder Nielsen (i nr. 34) og genboen Lars Pedersen (i nr. 33).
Dagmars far var flittig, produktiv og ærekær.
Frederik var en dygtig modelsnedker, restaurerede flere af møblerne på Hollufgård og var i øvrigt en person, der kunne lave alting selv, bl.a. en rugemaskine. Han var ligeledes god til at pode frugttræer, som de havde en del af i haven, fortalte Dagmar.
Frederik ville ikke, da han blev ældre og var berettiget til det, have aldersrente. Nej, så ville han hellere dø, havde han sagt.
Efter 42 år på Højby mark (Hollufgårdsvej 32) flyttede Frederik og Laurine i 1938 til Skovgårdsvej 9 i Odense, hvor han døde i 1940, 75 år gammel. Laurine døde i 1956, 85 år gammel.

Grusgraven på Nordmarken

Det nuværende Selleshøjvænget kaldtes aldrig andet end grusgraven i Dagmars barndom, hvor der blev leget og tumlet meget af børnene på Nordmarken.
Dagmar gik i skole i Højby hos lærer Frands Johan Ring, og pudsigt nok havde hendes mand, Aksel Wilhelm Frederiksen, gået i skole hos lærer Frovin Jensen i Værslev Friskole ved Kalundborg, hvor Frovin var i 6 år, indtil han ved nytårstid 1917 startede i Højby Friskole, samme år som Frands Johan Ring startede i Højby Kommuneskole 1. oktober.

Dagmars ungdomstid

På spørgsmålet om, hvad Dagmar så lavede, efter hun gik ud af skolen, fortalte hun, at hendes første plads var hos en maler i Over Holluf, hvor hun passede deres 2 børn. Men de døde, og så var der jo ikke brug for hende mere. Hendes anden plads var hos en slagter i Fraugde, hvor lønnen var 20 kr. Derefter kom hun til Årslev hos en gammel dame, og herefter til Højstrup ved Bolbro, på Fyns Stifts Hus-

mandsskole, hvor hun var i flere år og mødte den senere så kendte Morten Lange, hvis far, Jakob Emanuel Lange, var forstander på skolen.

Dagmar bliver gift

Da Dagmar og hendes mand Aksel Wilhelm Frederiksen skulle giftes, stod brylluppet i Højby kirke, og sognerådsformand og gårdejer Mads Kristian Madsen på "Nørrelund" kørte for brudeparret. *Han var sådan en rar og hjælpsom mand,* sagde Dagmar. Dagmar er i øvrigt den eneste af de 10 søskende, der er gift i Højby. Dagmar fortalte også, at der ikke var noget orgel i kirken dengang, og at han, som spillede på violin, spillede så pivende falsk! Det store orgelharmonium er for øvrigt anskaffet i 1929.

Dagmar og Aksel, der kun fik én søn, der døde som 31 årig, boede på Jens Juelsvej 2 i Odense indtil 1987, hvor de flyttede til Dagmars nuværende bolig, Ejby Møllevej 48, hvor hendes mand Aksel døde et par måneder senere.

NB. Dagmar døde 2 dage før hun ville være fyldt 99 år hos sin niece i Nr. Lyndelse.